

gang Thinget her forrige Gang behandlede Lovforslaget, stod det fuldstændigt frit for det at vedtage en Bestemmelse om Forpagtningers fuldstændige Afkæffelse, men det besluttede sig dengang ikke dertil. Naar nu dette Thing efter moden Overveelse ikke dengang gjorde dette, men vedtog et andet Forslag og sendte det over til Landsthinget, som da desværre ikke gif ind derpaa, synes jeg, det vilde være noget besynderligt, om Thinget nu vilde gaae bort fra dette Forslag og sætte et andet, som det paa det tidligere Stadium aldeles ikke erklærede sig tilbøielig til at ville opstille, istedetfor det her foreliggende.

Frederiksen: Jeg tror ganske vist, at det var en meget falsk Sætning, som min ærede Sidemand væsentligt henholdt sig til for at vise, at af disse to Forhold, Forpagtninger paa 50 Aar og Fæsteforholdet, var det aldeles klart, at Forpagtninger paa 50 Aar vare i høi Grad skadelige for Bøndestanden. Det ærede Medlem fremhævede navnlig, at det var et tilstræffeligt Bøviis for, at Gods-eieren var tilbøielig til at vælge dette; naar han havde Fordeel deraf, saa maatte nødvendigvis den anden Part have Tab deraf. Jeg tror ikke, at man i det Slags Forhold kan komme med en Sætning, der, navnlig saaledes opstillet som almindelig Regel, i og for sig er mere falsk og urigtig end denne, og for at bevise dette, skal jeg ikke henholde mig til Andre end det ærede Medlem selv. Hvor ofte har han ikke selv som de fleste Andre havt Leilighed til at fremhæve, hvorledes selve Fæstevæsenet var skadeligt, og, naar man saae ret til, skadeligt for begge Parter, og hvorledes det at sælge i Birkeligheden var fordeelagtigt ikke blot for Bønderne, for dem, der købe, men tillige for Gieren selv. Hvorledes seer man ikke idelig i den Slags Forhold, at, naar man rigtig fuldstændig undersøger egen Fordeel, saa er det netop undertiden det Samme, som ogsaa Hensynet til Andre kræver. Jeg tror, at der ligesaa tidt her i dette Forhold som ellers er nogen saadan bestemt Adskillelse mellem de to Parters Interesse. Ogsaa forhausede det mig at høre, hvor indtaget det ærede Medlem i visse Retninger var i Loven

af 19de Februar 1861, og hvorledes i hans Dine Fæstevæsenet stod høit i Sammenligning med denne dog temmelig klare og rene Forpagtning paa 50 Aar. Det er sandt, som jeg før nævnte, at tildeels er Hafarden tagen bort, men der er dog Noget tilbage af den, Indfæstningen er endnu ikke ganske bestemt, for hvormange Aar den betales, dernæst er der saamange andre Ulemper ved Indfæstningen, navnlig idet den i Mod sætning til de aarlige Afgifter jo berøver Folk deres Capital paa en Tid, hvor de ofte netop have meest Brug derfor. Endelig er det i mine Dine den største Ulempe, at dette Forhold netop paa Grund af den høie Indfæstning i mange Tilfælde kommer til at ligne en Stamhusindretning i det Smaa. Indfæstningen fører det naturligt med sig, at de andre Børn blive forurettede paa det Børns Beføstning, som skal have Gaarden; det er ofte Tilfældet paa Grund af den store Sum, der gaaer til Indfæstningen, at de andre Børn ingen Arv faae. Der kunde nævnes mangfoldige andre Ulemper i dette Forhold endnu efter Loven af 19de Februar 1861, en Lov, der saaledes ogsaa næsten lægger an paa at forøge Indfæstningen ved at fassætte det, jeg i Korthed vil kalde Enkøpen, saaledes, at den ligefrem fastsættes i Forhold til den aarlige Afgift, saa at Loven derved opfordrer Godseieren til hellere istedetfor den aarlige Afgift at tage en meget stor Indfæstning. Vi have jo tidligere havt Leilighed til at drøfte Manglerne ved denne Lov. Den ærede foregaaende Taler (Krabbe) har jo forøvrigt allerede havt Leilighed til at gjøre opmærksom paa, hvorledes netop disse Ulemper, der ere en Følge af, at Forpagtningen ikke kommer ind under Loven af 19de Februar 1861, er Noget, man søger at høre ved den Lov, der her foreligger, og som utvivlsomt eller da forhaabentlig vil blive færdig fra Nøgtsdagen i denne Samling. Min Mening om selve Fæstefagen har jeg altfor ofte havt Leilighed til at udtale, til at den skulde blive mindre klart fremstillet af det ærede Medlem, der nys talte. Jeg tror, at jeg har antydet, at, skjøndt jeg ingenlunde heelt igjennem kunde slutte mig til det store Program, der blev fremsat af den tidligere høit-